

Werk

Titel: Programma Christo Triumphatori Ob Victoriosum Ad Inferos Descensum Sacrum Feriis

Verlag: Praelo Reusneriano

Ort: [Regiomonti]

Jahr: 1645

Kollektion: VD17-nova

Signatur: ALT 2013 A 4 (47)

Digitalisiert: Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen

Werk Id: PPN815372604

PURL: <http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PPN815372604>

OPAC: <http://opac.sub.uni-goettingen.de/DB=1/PPN?PPN=815372604>

Terms and Conditions

The Goettingen State and University Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Goettingen State- and University Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept the Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Goettingen State- and University Library.

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Contact

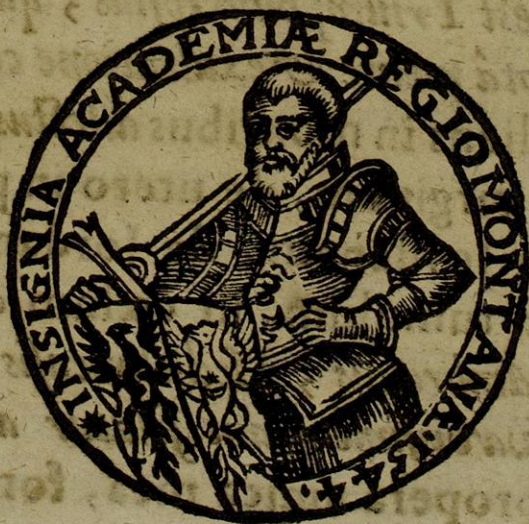
Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen
Georg-August-Universität Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen
Germany
Email: gdz@sub.uni-goettingen.de

PROGRAMMA,
CHRISTO TRI-
UMPHATORI
OB VICTORIOSVM AD INFEROS
DESCENSUM

SACRVM
FERIIS PACHALIBUS
à
RECTORE ET SENATV ACA-
DEMIAE REGIOMONTANÆ.

ANNO ORBIS REDEMPTI
M. D. C. XLV.

PROPOSITVM.

PRÆLO REUSNERIANO.

I. N. I.

Apoc. 7.
v. 18.

2. Sam. 3.
v. 14.

Eph. 4. v. 3

1. Cor. 15.
v. 45.

Eph. 5.
v. 25.

Cant. 2.
v. 8.

Tom. 4.
Serm. 6. in
Psal. 119.
p. 457.

Cant. 2.
v. 10.

Ecce! desideratissimus noster Sponsus, è duello, quod tertio ante hunc die, nostri causa, cum insensissimis hostibus nostris Satana ac Morte gessit, victor & vivus hodiè reversus est. Ita cœlestis hic David dotis loco, non centum, Philistæorum præputia, sed totam infernalem catervam devictam & ipsam captivitatem captivam asserens, sponsam sibi acquisivit. Ita novissimus Adam mortis somno per triduum sopitus sponsam suam, è proprio latere, per verbum & Sacramenta exedificatam, somno e vigilans assumit, sibiq; arctissimè jungit. Nostrum est, ô cives Academici, surgere ocyus, ac sponso hanc nostro, optime de nobis merito, obviam occurrere, letis ipsum acclamationibus excipere, imò, in corda nostra recipere; nostrum est Triumphum ipsius, quippe qui & noster est, devotâ mente & exultatione celebrare. Ecce! venit saliens in montibus dilectus sponsus: Salit, de cœlo in virginem, de utero in præsepe, de præsepio in Jordanem, de Jordane in crucem, de cruce in tumulum, in cœlum de sepulchro, ut scribit Ambrosius, Mediolanensis Episcopus. Ecce quam suavissimè suam solatur ac erigit Sponsam. Surge propera amica mea, formosa mea veni: jam

jam eni
Flores
mam con
tem Spon
si vera
En Spon
cat forma
vit, eide
per fidem
sponsa pe
dus per
est. Exu
à vinculis
ge, quia e
tatis, quæ
sunt, mone
Christi Spon
ge è somno
veni. Veni
jam enim h
sione, quana
invasit; qua
in ipsum ir
in gloriosa
imber abi
to dilecti la
sulphureus

jam enim hyems transiit, imber abiit & recessit:
 Flores apparuerunt in terra nostra. O dulcissi-
 mam compellationem! Audit Sponsa dilectum loquen-
 tem Sponsum; audiamus & nos, O cives Academici,
 si verae sponsae membra esse volumus. Vocat amicam,
 En Sponsi affectum! quò sponsam sincerè diligit. Vo-
 cat formosam; en effectum! quò sanguine suo eam la-
 vit, eidemq; pulchritudinem ac innocentiae candorem
 per fidem imputavit: sic sanè candida & rubicunda
 sponsa per sponsum; sicut ipse Candidus & rubicun-
 dus per seipsum. Surgendum itaq; ac properandum
 est. Exurge veni, hoc est, surge à mortuis, exurge
 à vinculis, quibus circumdata tenebaris. Exur-
 ge, quia ego resurrexi tibi: solve vincula iniqui-
 tatis, quæ ego jã solvi tibi: veni, quia jã retia soluta
 sunt, monente eodẽ Ambrosio. Surge ergo quisquis es, si
 Christi Sponsa es, aut esse cupis: surge è luto vitiorũ; sur-
 ge è somno iniquitatis ac securitatis; surge, propera &
 veni. Veniendi causas ipse Sponsus exponit amplissimas:
 jam enim hyems transiit: fuit miserie hyems in pas-
 sione, quando tempestas iræ divinæ sponsum propter te
 invasit; quando Aquilones maledictionum legis divinæ
 in ipsum irruerunt: sed transiit hyems exinanitionis,
 in gloriosâ resurrectione. Nec hoc solum; sed &
 imber abiit ac recessit: imber sanguineus ex aper-
 to dilecti latere, imò è toto corpore descenderat; imber
 sulphureus ex infernis, torrentes Belial Christum cir-

Cant. 5.
 v. 10.

l. d. p. 460.

Pl. 18. v. 18.

*eum dantes augens, adscenderat: sed & ille, anima &
 sanguine cum corpore redi vivo unitis, cessavit, &
 hic, vi infernali omni glorioso descensu penitus prostra-
 ta, recessit. Et sic tandem flores apparuerunt in-
 terra nostra. Nam Christus granum frumenti,
 cadens in terram mortuum est in hyeme passionis;
 sed multum fructum affert in vere resurrectionis.
 Christus מֵת וְקָם vir germen, quia subter ipsum
 germinavit, succrevit è sepulchro Justitia, Pax, Fi-
 des. Christi Sepulchrum Paradisus est, in quo è dor-
 mientis secundi Adami latere sponsa Ecclesia effloruit.
 Verè hodiè spirituale Ver oritur, cum Pascha verè
 anni principium, primi mensis exordium, novel-
 la germinum reparatio, ac terræ hyemis nocte
 discussa primi veris restituta jucunditas sit, juxta
 Ambrosium. Surge itaq; amica & veni. Venit ad
 te redi vivus, qui pro te venerat moriturus: veni itaq;
 & tu ad eum, sed vivus veni, ne frustra pro te sit mor-
 tuus. Ideo enim mortuus est, ut & qui vivunt,
 non sibi vivant, sed ei, qui pro ipsis mortuus est.
 Veni in Domum Domini ad audiendum ministros tui
 Sponsi de victoriosâ ejus Resurrectione & uberrimo
 hujus fructu verba facientes. Nos nostri officii me-
 mores, ad majorem devotionem & attentionem exci-
 tandam paucis agemus de gloriosissimo Perruptoris
 nostri apud Inferos Triumpho, quò suam maje-
 statem & victoriam jam olim damnatis, per descen-
 sionem ad infernum gloriosè ostendit. Absit*

Joh. 12.

v. 24.

v. 25.

Zach. 6.

v. 12.

Es. 45 v. 8.

Pf. 72 v. 7.

Psal. 83.

v. 12.

1. Cor. 15.

v. 45.

Tom. 2. 1.

de Mystr.

Pass. c. 2.

p. 237.

2. Cor. 8.

v. 15.

1. Cor. 4.

v. 1.

Absit enim, ut statuamus cum illis, qui hunc Triumphum actum, nimirum, Christi descensum ad inferos, haud esse scitu necessarium, docent. Existimo, inquit Suarez, non necessarium eum inter articulos fidei computare. Quia non est res admodum necessaria, singulis hominibus: & quia ob hanc fortasse causam in Symbolo Niceno omittitur, Cui consentit Beza: Dico nunquam prætermisuros fuisse Evangelistas hujusmodi historiam descensus Christi ad inferos, & arbitror (quod cum veterum pace dictum sit) somnia esse, quæcunq; hac de re apud illos commemorantur. Hæc enim non tantum falsa, sed & manifestò impia esse haut difficulter ostendi potest. Facile quidem hoc largimur, aliud esse necessitatem, credendi cognita, aliud necessitatem hoc vel illud dogma cognoscendi. Si quis doctrinam de descensu prorsus ignoret, per ignorantiam, quam vocant, invincibilem, cætera probe instructus, ei vitam æternam non negaverimus. Sed postquam è scriptura innotuit de hoc dogmate, id tum negare aut secus statuere hæreticum fuerit. Certe, sicut veritas fidei, in Symbolo Apostolico, in unum collecta est, ut facilius possit omnibus proponi, ne aliquis per ignorantiam fidei à veritate deficiat, quod affirmat Thomas: ita quoq; necessariò hinc inferatur, nihil in eo contineri, quod ad salutem omnibus creditu necessarium non sit: imò in eo omnia prima

In 3. Thomæ qv 52. art. 8. disp. 43. Sect. 2. p. 455. A.

In cap. 2. Act. ad v. 27.

2. 2da qv. 1 art. 9. in Resp.

Epit: Con-
tr. 2. c. 9.
& seq.

2. 2da qv
1. art. 9.
ad 4.

lib. 2. instit.
c. 16. § 8.

Cathol.
Orth. tr. 2.
qv. 60.

Tom. 1.
probl. L.
43. p. 541.

fidei fundamenta contineri Huntleus docet.
Quod verò in Synodo Nicena omittatur, causa minimè est, quod res admodum necessaria non sit; sed, quod præsupponatur tanquam prædeterminatum in Symbolo Apostolico: non enim symbolum sequens abolet præcedens inquit Thomas. Quæ quam apertè Swaresii sententiam destruant, manifestò patet.

Beza apertè contradicit Calvinus, qui hunc Triumphi Sospitatoris nostri actum haud omittendum judicat, utpote, qui rei maximæ utile & minimè spernendum mysterium contineat. Et Rivetus fatetur, eum è scriptura esse desumptum etiam quoad verba in ea fundari, ac doctrinam tam necessariam continere, ut nullatenus omitti debeat. Hinc non sine gravi causa irascitur Aretius suis sociis, quod hunc articulum in tam varios sensus, à simplicitate literalis intelligentiæ, detorqueant. Tota, inquit, Ecclesia descensum ad inferos articulum fidei agnoscit, &c. Optandum sanè fuerat, in hac questione ut in aliis etiam fidei articulis, uniformem esse in Ecclesia Christi doctrinam, quod fieri poterat, si ⁱⁿ ^{enim} servaretur, sine scrupulosâ interpretatione.

Mittamus itaq; has absurditates, ac de vero & genuino hujus articuli sensu simus solliciti, cujus cognitio tantò nobis debet esse jucundior, quantò magis tortuosus serpens ad eum impugnandum promptior. Hinc non
olim

olim duntaxat in prisca Orthodoxum Patrum, sed etiam recente Ecclesiâ in diversas itum est sententias, quarum præcipuas & quæ alicujus videbuntur momenti, referre, operæ erit pretium.

Sunt autem, Primò, multi, qui descensum Christi realem, vel de morte, vel sepultura, vel utroq, simul accipiunt, nihilq, à precedente alienum, intelligi autumant. Hujus sententiæ fuisse Ruffinum, dubium non est: Nam ubi dixisset, hunc articulum non haberi in Symbolo Romano, addit, vis tamen verbi eadem videtur esse in eo, quod sepultus dicitur. Quam sententiam suam facit Drusus in quæst. Miscell. Piscator in Act. Apost: Wittakerus de scriptur: At sententia hæc subsistere nequit, partim, quod in tam brevi & succincto symbolo *ταυτολογία* & inutilem admittat repetitionem: partim, quod interpretatio obscurior sit eo, quod explicari debet: partim, quod singuli articuli in Symbolo Apostolico certam aliquam historie de Christo partem complectantur, quæ sanè confundenda non sunt.

Alij generaliter interpretantur de toto humiliationis statu, ita ut per *ἀνακαταβάσιν*, omnia, quæ prius articulatim, posita erant, in unum contrahantur, & sic descendere est omnibus modis humiliari.

Sohnius in Exeg. August: Confess. Bucanus in Instit. Leidenfes in Synopsi purior. Theol: Verum nullo probatur exemplo, quod descendere ad inferos, idem sit,

In expos.
Symb:
Cent. 1.
c. 76. p. 52.
ad cap. 2.
v. 27.
Contr. 1.
qv. 6 pag.
608.

Tom. 2.
art. 3. pag.
239. disp.
27. Th. 30.
Loc. 25.
art. 11.

Verum ac genuinum hujus articuli sensum è For- mula Concordiæ repetimus, statuentes: Cum hic fi- dei articulus, neq. sensibus, neq. ratione nostrâ com- prehendi queat, solâ autem fide accipiendus sit, una- nimi consensu consulimus, de hac re non esse dispu- tandum, sed quam simplicissimè hunc articulum cre- dendum & docendum esse. Satis enim nobis esse debet, si sciamus, Christum ad inferos descendisse, infernum omnibus credentibus destruxisse, nosq; per ipsum è potestate mortis ac Satanæ, ab æternâ damnatione, atq; adeò è faucibus inferni ereptos. Quò autem modo hæc effecta fuerint, non curiosè scrutemur, sed hujus rei cognitio- nem alteri seculo reservemus. Hæc Orthodoxa & pia sententia multis scripturæ dictis posset confir- mari, si hoc programmatis ratio permetteret. Uni- cum hoc tempore, idque difficile tractabimus ac illustra- bimus, quod habetur in 1. Petr. 3. Aliorum hujus di- cti explicationes, earumq; examen alio reservamus tempore, nunc de vero genuino verborum intellectu duntaxat erimus solliciti.

Dubium certè nobis non est, voluisse Petrum hoc loco triplicem Christi innuere triumphum, quem pro triplici locorum diversitate gloriosè peregit, in in- ferno, in terra, in cælo: illic, majestatem & victoriam suam damnatis per descensionem in confusionem; istic, viventibus in terra per resurrectionem, in conversio- nem; hic, beatis per ascensionem in exultationem, o-

B

stendit.

stendit. De illa agit Apostolus v. 19. & 20. de ista v. 21. de hac v. 22. Primum triumphi Sospitatoris nostri actū his describit verbis: Christus mortificatus carne, vivificatus Spiritu, in quo etiam procedens, Spiritibus in custodiā prædicavit, qui aliquando impersuasibiles.

Lib. 4. de
ver. sap.
cap. 7.

Lib. 4. cōtr.
Eutich. c. 1.

Ebr. 7.
v. 26.

Primum hic considerandum venit SUBIECTVM, quod CHRISTUS, quo nomine non hæc, vel illa Natura: Sed Persona maximè significatur, in utraq; Natura subsistens, inquit Lactantius. Constat itaq; hic sermonem esse de λόγῳ ἐνσάρκῳ. Nam ante incarnationem, λόγῳ nomen Christi non competit; quia Verbi natura non est uncta, quæ consortes secundum se habere non potest; unde apparet, ad id, quod homo factus est, pertinere unctionis, id est, Christi vocabulum, dicente Vigilio. Quod magis magisq; patet e limitatione hujus subjecti, quod hic Christus sit mortificatus carne, & vivificatus Spiritu. Mortificari autem in scriptura Novi Testamenti duplicem habet sensum, quandoq; significat interfici, quandoq; peccato mori. Quia vero Christus Sanctus, impollutus & a peccatoribus segregatus fuit, ideo non altera, sed prior saltem hic obtinebit significatio, nimirum, Christum esse interfectum & mortitraditum; sed carne. Hæc voce non corpus Christi seorsim notatur; siquidem mortificatio totam respicit humanam naturam. Mors enim non est destructio corporis solum, sed totius hominis, animæ & corporis:

ris: Animæ, quoad tristem unionis naturalis disolutio-
nem, quæ invicem animæ & corpori intercedit, Cor-
pori, quoad φθόρον. Itaq; Carnis vox hoc loco totam Chri-
sti humanitatem significat, anima & corpore constan-
tem, cum assumptis infirmitatibus, quibus Christus
Homo tūm sese sponte subiecit. Vivificari quidem interdum
idem est, quod in vitā spiritualement revocari: verum, quia Chri-
stus nunquam spiritualiter mortuus fuerat, hic propria valebit
significatio, quæ est, in vitam corporalem revocari. Hinc
manifesto liquet, vivificationem opponi mortificationi. Ex quo
sequitur; Quemadmodum verè Christus mortificatus est, &
quidem in tota humanā naturā: ita verè vivificatus in totā
quoq; humanā naturā: licet quidem respectu partium diversi-
modè, nempe, in corpore per resurrectionem, in anima per rea-
duntionem, quoad utrumq; tamen non seorsim, sed in supposito.
Additur autem SPIRITV. Ubi non anima seorsim intelligen-
da; quia nihil dicitur vivificari, nisi quod mori potuit: anima
vero immortalis est. Sed per Spiritum Christi divinitas de-
notatur, non quidem in se, sed in virtute ac potentia vivifica-
trice, cum essentiali & absolutā, tum personali & relatā.
Quod probatur è scripturæ usu: quando enim in scriptura, ubi
de CHRISTO sermo est, Caro & Spiritus opponuntur, tum Spiri-
tus Deitatem, caro Humanitatem denotat. Et confirmatur
loco parell: 2. Cor. 13. v. 4. quod Christus sit crucifixus in infirmi-
tate (quod Petrus per mortificatus in carne exponit) vivat au-
tem è virtute DEI (Petrus, per vivificatus Spiritu.) Porro in
hoc dicto observandum, quod duo de subjecto, CHRISTO, predi-
centur: I. Quod abierit. φεγευθεῖς, uti communiter, sic hoc
loco, significat motum à nobis aliò, id quod liquido constat è v.
subsequente 22. ubi Petrus eadem voce utens, dicit: Christus
φεγευθεῖς εἰς ἡγῶν, profectus in cælum, quem profectum, Chri-
stus per abitum declarat. Dicitur autem, quod abierit ἐν ᾧ &
innui-

Act. 13.

v. 30.

Joh. 10.

v. 18.

Rom. 1.

v. 34.

1. Tim. 3.

v. 16.

Joh. 4.

v. 50. c. 8.

v. 1. & 11.

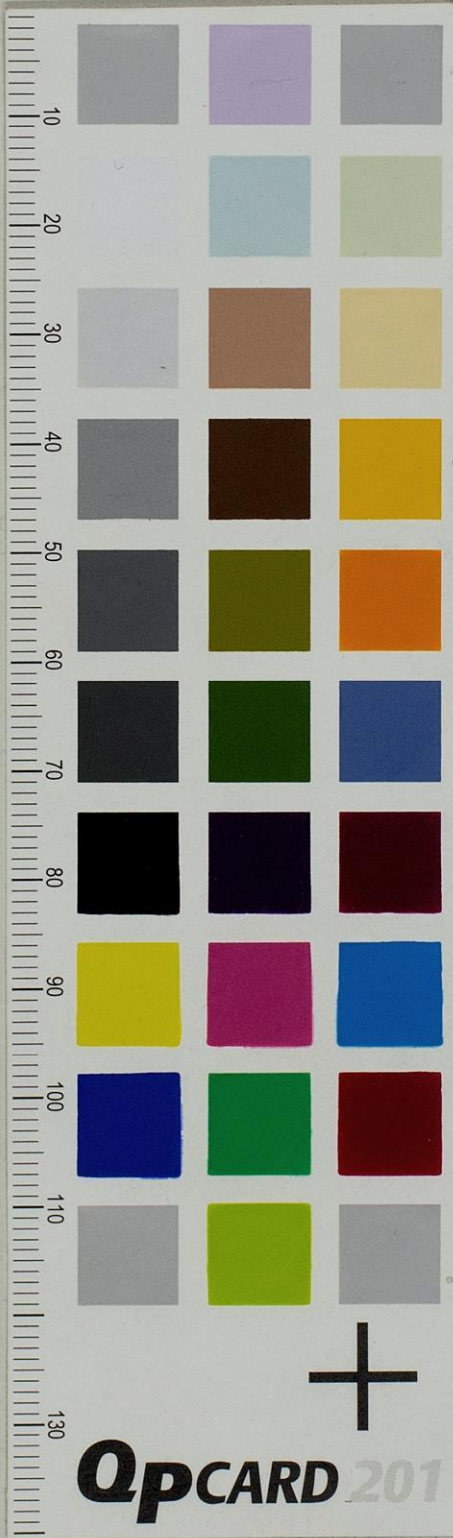
Act. 24.

v. 25.

Joh. 16.

v. 7.

innuitur virtus, quâ Christus fuerit profectus, adeoq; mediante
 et, infertur, Christum eodem Spiritu, quô, vivificatus fuerat,
 I. Petr. 4. etiam abiisse. II. Quod prædicaverit. Præconium innui-
 v. 6. tur non favorabile, de quo Petrus cap: sequente; sed terribile:
 non ad consolationem; sed confusionem; Nam κρυφία vocabu-
 lū forense est, notatq; publicā aliquam facere denunciationem.
 Tom. 5. in Quare Ambrosius, hanc Christi prædicationem vocat osten-
 c. 4. ad Eph. sionē ejus. Et Thomas judicat, per hanc prædicationem nihil
 pag 347. aliud intelligi posse, quam divinitatis ejus manifestationē.
 Part. 3. qv. Objectum hujus prædicationis sunt SPIRITVS, seu animæ
 52. art. 2. Corporibus solutæ, Hi Spiritus describuntur 1. à loco, ἐν φυ-
 ad 3. λακῇ: quod vocabulū hic non significat corpus humanū mortale,
 quod quasi animæ sit carcer: neq; limbū patrū, qui veluti mitio-
 ri hoc nomine exprimat: multo minus πῆ celeste, in quo, tan-
 quā in custodia asserventur beatæ mentes, exspectantes resurre-
 ctionē carnis, quia neq; hujus, neq; istius, neq; illius significati ex-
 Joh. 3. v. 18 emplū in tota scriptura observatur: sed custodiā & carcerē in-
 Apoc. 18. fernalē, adeoq; πῆ damnatorū, quo detinentur jā judicati: hoc
 v. 2. c. 20. v. 7. significatu passim in scriptura reperitur. 2. à qualitate, quod
 Gen 6. v. 3 fuerint immorigeri, & à DEI Spiritu argui noluerint: propterea di-
 I. Petr. 2. cuntur ἀπειθήσαντες impersuasibiles & inobedientes contumaciter, quo
 v. 7. 8. c. 3 sensu & alibi Petrus hoc verbo utitur. Ex hac simplici ac literali ver-
 v. 1. & 4 borum explicatione, liquidò fluit isthac Petrina Sententia: Christus in
 v. 17. tota Persona, per virtutē, quâ vivificatus, divinā, verè descendit ad
 damnatos Spiritus, ibidem incredulitatē ipsoꝝ redarguit, ac maje-
 statem suam manifestavit, ad confusionem. Sed hic subsistere ju-
 bemur. Nos, O Amici, ipso facto gratiā Triumphatori Nostro tribuamus,
 Col. 1. qui nos liberavit ex inferno & idoneos nos fecit sortis Sanctorū in lumi-
 v. 12. ne, fidem per obedientiā declaremus, nec precatōnē intermittamus pro
 Jac. 2. v. 18. felicitate Sereniss. Electoris Brandenburgici & cum August: ingemisca-
 Tom. 9. 1. mus semper: Jesu pie, Jesu bone, rogo Te per gloriosam resurrectio-
 Med c 37. nem tuā, resuscita me de sepulchro vitiorū & peccatorū meorum
 pag. 727. omniū, & da mihi quotidie partem in resurrectione primā, ut in re-
 surrectione tua merear veraciter percipere portionem. Qui
 vivis & regnas DEUS in secula seculorum AMEN.

© SUB GÖTTINGEN/GDZ